

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/46/2023
Identifikačné číslo spisu:	6120293630
Dátum vydania rozhodnutia:	30.04.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Erika Šobichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:6120293630.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu TOPA STAV s. r. o., Sverepec 446, IČO: 46 308 326, zastúpeného Advokátskou kanceláriou MATUŠOV, s. r. o., Púchov, 1. mája 1455, IČO: 54 286 611, proti žalovanému Z. V., narodenému XX. V. XXXX, W. A., T. XXXX/XXX, zastúpenému advokátkou JUDr. Darinou Kučerovou, Považská Bystrica, Železničná 12, o zaplatenie 4 000 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 5C/32/2020, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 28. septembra 2022 č. k. 19Co/43/2022-153, takto

rozhodol:

Dovolenie o d m i e t a.

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom žalobu zamietol s tým, že žalovaný má nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %.

2. Rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil tým, že žalobca sa podanou žalobou domáhal uloženia povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi 4 000 eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 4 000 eur od 19. 04. 2020 do zaplatenia, náhrady nákladov spojených s uplatnením pohľadávky 40 eur a náhrady trov konania. Z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že žalovaný dňa 22. 12. 2019 podpísal listinu vystavenú žalobcom s názvom preberací protokol s tým obsahom, že dňa 22. 12. 2019 mu bola odovzdaná finančná záloha vo výške 4 000 eur na realizáciu fasádneho systému na stavbách bytových domov v Púchove, III. etapa Lidl Bratislava - Galvániho a Lidl Zvolen. Mal preukázané, že žalovaný bol zamestnaný u zamestnávateľa spoločnosti Tross s.r.o. od 01. 11. 2014 a minimálne od 01.01.2020 je zamestnaný v spoločnosti Tross, plus s.r.o., obe so sídlom Považská Bystrica, Centrum 27/32. Nesporným bolo, že žalobca ako dodávateľ na základe zmlúv o dielo vykonával stavebné práce na stavbách bytových domov v Púchove, III. etapa Lidl Bratislava - Galvániho a Lidl Zvolen. Nesporným bolo, že žalovaný sumu 4 000 eur od žalobcu prevzal. Medzi stranami bolo sporné, či boli peňažné prostriedky 4 000 eur poskytnuté žalobcom žalovanému ako preddavok v súvislosti s budúcim uzatvorením zmluvy o dielo, alebo ako úhrada za práce vykonané žalovaným v prospech žalobcu.

Sporným bola tiež pravosť žalovaným predložených dodacích listov a doručenie výzvy na vrátenie peňažných prostriedkov zo dňa 27. 03. 2020. Uviedol, že podľa tvrdení žalobcu suma 4 000 eur mala predstavovať žalovanému poskytnutý preddavok pred uzatvorením zmluvy o dielo, ktorú mal žalobca so žalovaným ako živnostníkom (po získaní živnostenského oprávnenia) uzatvoriť, a predmetom ktorej malo byť zhotovenie fasády na bytových domov v Púchove a obchodných domoch Lidl v Bratislave a Zvolene. K uzatvoreniu zmluvy o dielo nedošlo, a preto podľa názoru žalobcu bolo povinnosťou žalovaného preddavok vrátiť. Povinnosťou žalobcu tak bolo tieto skutkové tvrdenia preukázať, čo v danom prípade znamenalo preukázať, že v prípade sumy 4 000 eur šlo o preddavok tak, ako ho chápe § 498 Občianskeho zákonníka. Podľa názoru súdu, aj keď žalobca predložením žalovaným osobne podpísaným preberacím protokolom zo dňa 22. 12. 2019 preukázal odovzdanie sumy 4 000 eur žalovanému, pričom nesporne k uzatvoreniu zmluvy o dielo nedošlo, nemožno konštatovať preukázanie toho, že v prípade sumy 4 000 eur šlo o poskytnutie preddavku tak, ako ho chápe § 498 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého na to, čo dal pred uzavretím zmluvy niektorý účastník, hľadá sa ako na preddavok. Konštatoval, že vo všeobecnosti platí, že ak je zmluvné ustanovenie nejasné, ide to na ťarchu tej zmluvnej strany, ktorá text zmluvného ustanovenia navrhla. Pokiaľ text preberacieho protokolu formuloval žalobca, nejasnosť vyplývajúca z použitia slovného spojenia finančná záloha namiesto legálne definovaného preddavku (§ 498 Občianskeho zákonníka) zaťažuje práve jeho. Konkrétne jazykovým výkladom predmetného ustanovenia o odovzdaní finančnej zálohy možno dôjsť k tomu, (I.) že šlo o odovzdanie prevzatia preddavku na budúcu realizáciu fasádneho systému (tvrdenie žalobcu), alebo k tomu, (II.) že šlo o odovzdanie a prevzatie časti úhrady (v zmysle odplaty) za už vykonanú realizáciu fasádneho systému (tvrdenie žalovaného). Aj keď je význam, že šlo o odovzdanie preddavku, pravdepodobnejší, čo vyplýva zo slovného spojenia na realizáciu a nie za realizáciu, nemožno a priori na základe jazykového výkladu vylúčiť ani druhý význam predmetného ustanovenia o odovzdaní finančnej zálohy. Preto sa súd pri výklade predmetného ustanovenia o odovzdaní finančnej zálohy musel oprieť aj o skutočnú vôľu sporových strán pri spísaní predmetného preberacieho protokolu. Za tým účelom bolo vykonané dokazovanie, pričom vyjadrenia sporových strán a svedkov získané ich výsluchom na pojednávaniach sa rozchádzali. Podľa záveru súdu pravdivými sú tvrdenia žalovaného podporené výpoveďami svedkov a listinnými dôkazmi. Značne pravdepodobnejšie sa súdu javilo tvrdenie žalovaného, že na stavbách sa platí len za vykonané práce, teda nie dopredu. Tvrdenia žalovaného o ním vykonaných prácach pre žalobcu v čase pred vystavením preberacieho protokolu boli podporené svedeckými výpoveďami, ktoré sa zhodovali a nevykazovali vnútorné rozpory. Tvrdenia svedkov, ktorí spolu so žalovaným v tom čase pracovali pre žalobcu na jeho stavbách, sa zhodovali v označení konkrétnych stavieb a v rovnakom spôsobe výkonu ich práce, akým spôsobom sa k tejto práci dostali, ako boli úkolovaní a ako boli odmeňovaní. Tvrdenia žalovaného a svedkov o ich práci pre žalobcu potvrdzovali aj predložené dodacie listy vystavené spoločnosťou Sadro s.r.o. pre žalobcu, z ktorých vyplývalo, že v čase pred podpísaním preberacieho protokolu zo dňa 22. 12. 2019 žalovaný za žalobcu preberal stavebný materiál. Tvrdenia žalobcu o nepravosti týchto dodacích listov neboli dostatočné. Žalovaný predložil dodacie listy opatrené obchodným menom, adresou, IČO-m a logom dodávateľa spoločnosti Sadro s.r.o., obchodným menom, adresou, IČO-m odberateľa - žalobcu, pečiatkou dodávateľa a označením osôb, ktoré tovar prevzali, pričom boli uvedení žalovaný a štatutárny zástupca žalobcu Tomáš Papšo, ktorí boli označení aj číslom občianskeho preukazu, ktoré je správne. V prípade, ak by boli žalovaným predložené dodacie listy nepravé, t. j., že by existovali, ale bolo s nimi manipulované a určitá skutočnosť (označenie žalovaného ako preberajúcej osoby) bola do nich doplnená, bolo povinnosťou žalobcu uvedené tvrdiť a predložiť pravé dodacie listy (§ 151 ods. 2 CSP). Súd tvrdeniam žalovaného uveril a uzavrel, že skutočnou vôľou sporových strán pri spísaní preberacieho protokolu zo dňa 22. 12. 2019 bolo potvrdiť odovzdanie peňažných prostriedkov žalobcom žalovanému, ktoré peňažné prostriedky predstavovali odplatu (resp. časť odplaty) za realizáciu fasádneho systému na stavbách žalobcu. Zistením takejto vôle sporových strán bol zistený skutočný význam slovného znenia ustanovenia preberacieho protokolu. Konštatoval preto, že žalobca neunesol dôkazné bremeno tvrdenia, že žalovanému bol poskytnutý preddavok, ktorý, z dôvodu neuzatvorenia zmluvy, predstavoval jeho bezdôvodné obohatenie. Žalobu zamietol a žalovanému ako úspešnej sporovej strane priznal nárok na náhradu trov konania v súlade s § 255 ods. 1 CSP.

3. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj odvolací súd) rozsudok súdu prvej inštancie

potvrdil a žalovanému priznal právo na náhradu trov odvolacieho konania. Námietky žalobcu v podanom odvolaní neboli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku.

4. K odvolacej námietke žalobcu, že pri vydaní rozsudku súdu prvej inštancie nebol zo strany súdu rešpektovaný princíp právnej istoty, čo má za následok nepredvídateľnosť rozsudku a podľa názoru žalobcu je odôvodnenie rozsudku jednak nepreskúmateľné a jednak v ňom uvedené závery sú v rozpore s ustálenou rozhodovacou činnosťou súdnych autorít, odvolací súd uviedol, že táto námietka je nedôvodná. Súdný proces musí byť jednou zo záruk zákonnosti, v rámci ktorej musí byť zabezpečená právna istota pri aplikácii práva súdom, a to v rozsahu zabezpečujúcom naplnenie spravodlivej ochrany subjektívnych práv strán sporu v zmysle čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, resp. čl. 6 Dohovoru o ľudských právach a základných slobodách. Princípu práva na spravodlivý proces zodpovedá právo strany na určitú kvalitu súdneho rozhodnutia a povinnosť súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť. K porušeniu práva na spravodlivý proces môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia, čo však nie je prípad danej veci. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia podrobne popísal obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, uviedol, ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ktoré skutkové tvrdenia považuje za nesporné, vysvetlil, ako skutkové tvrdenia a právne argumenty strán posúdil, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil a zároveň citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne názory. V odôvodnení rozhodnutia sa vyporiadava so všetkými podstatnými námietkami a ostatnými rozhodujúcimi skutočnosťami. Jeho myšlienkový postup je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, prečo súd považoval nárok žalobcu za neopodstatnený a prečo žalobu zamietol. K uvedenej námietke žalobcu odvolací súd len dodal, že nie je porušením práva na spravodlivý proces, pokiaľ sa žalobca (odvolateľ) so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení napadnutého rozsudku s nimi nestotožňuje, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania (strana sporu) pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04).

5. Súd prvej inštancie sa správne zaoberal dôvodnosťou nároku uplatneného žalobcom. Konal a rozhodol o žalobe podanej žalobcom, nie o žalobe žalovaného, preto je celkom mylný názor žalobcu, že „ostáva naďalej faktom, že súd bol povinný objasniť a odôvodniť, keď vyslovil, že žalovanému vznikol nárok na 4 000 eur, na základe akého právneho titulu vznikol nárok žalovaného“. Mylný je aj názor žalobcu, že „povinnosťou súdu bolo označiť právny titul, ktorý zakladal nárok žalovaného na sumu 4 000 eur,“ čím odôvodňoval svoj názor, že súd prvej inštancie vydal rozsudok na základe nesprávneho právneho posúdenia veci, pričom rozsudok bol aj nepreskúmateľný.

6. Pohľadávka žalobcu uplatnená žalobou je nárokom na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 4 000 eur s príslušenstvom. Nebolo medzi stranami sporným, že žalovaný sumu 4 000 eur od žalobcu prevzal. Nebolo sporným, že žalovaný dňa 22. 12. 2019 podpísal žalobcom vystavenú listinu s názvom preberací protokol s tým obsahom, že dňa 22. 12. 2019 mu bola odovzdaná finančná záloha vo výške 4 000 eur na realizáciu fasádneho systému na stavbách bytových domov v Púchove, III. etapa LIDL Bratislava, Galvániho a LIDL Zvolen. Nebolo sporným, že v uvedenom čase žalovaný bol zamestnaný u zamestnávateľa spoločnosti Tross, s.r.o. od 01. 11. 2014 a minimálne od 01. 01. 2020 je zamestnaný v spoločnosti Tross, plus, s.r.o., so sídlom na totožných adresách. Žalobca uplatnený nárok odvodzoval od „osobitnej ústnej dohody“ medzi žalobcom a žalovaným s tým, že žalovaný ako fyzická osoba sa zaviazal pre žalobcu ako objednávateľa zhotoviť dielo - realizáciu prác fasádneho systému na stavbe bytový dom Púchov III., III. etapa, bytový dom F, ďalej na stavbách LIDL Bratislava, Galvániho a LIDL Zvolen III. (tvrdenia žalobcu vyplývajúce z podanej žaloby). Pred súdom prvej inštancie žalobca ako strana sporu uviedol, že žalobca so žalovaným nikdy nemal uzatvorenú zmluvu na vykonávanie prác, ktoré žalobca realizoval, ani zmluvu ústnu, ani písomnú. Žalovaný pre žalobcu nikdy žiadne práce na stavbách, ktoré realizoval žalobca nevykonával. Nemal vedomosť o tom, že by žalovaný niekedy

pracoval na stavbách realizovaných žalobcom. Určite ani na stavbách, ktoré žalovaný uvádza, ho tam nikdy žalobca nevidel. Žalobca nikdy žiadnu odmenu žalovanému za vykonanú prácu nedával (viď zápisnica o pojednávaní zo dňa 19. 08. 2021). Ďalej žalobca ako strana sporu pred súdom vypovedal, že ku koncu roku 2019 ho žalovaný oslovil, že má záujem vykonávať práce pre spoločnosť žalobcu. Záloha bola vyplatená za práce, ktoré mal vykonávať do budúcnosti, aké konkrétne práce, to si žalobca nepamätal. Suma 4 000 eur poskytnutej zálohy vychádzala z požiadavky žalovaného. Z uvedeného je zrejmé, že žalobca v žalobe tvrdil, že uplatnený nárok vyplýva z osobitnej ústnej dohody medzi žalobcom a žalovaným a záloha mu mala byť vyplatená za práce, ktoré mal žalovaný vykonávať do budúcnosti, konkretizáciu prác si žalobca nepamätal. Bolo povinnosťou žalobcu svoje tvrdenia o existencii zmluvy o dielo preukázať. Pokiaľ niekto poskytne druhej strane plnenie, ktoré nemá základ v platnom zmluvnom vzťahu, ani v inom právnom titule, považuje sa toto plnenie za preddavok na plnenie z budúcej zmluvy. Daný záver je však podmienený tým, že k následnému uzavretiu zmluvy riadne dôjde a že vopred poskytnuté plnenie má charakter plnenia podľa tejto zmluvy. Účastníci záväzkového vzťahu sa môžu v zákonných medziach dohodnúť na akomkoľvek režime predzmluvného plnenia a individuálne si vymedziť v tejto súvislosti jednotlivé subjektívne práva a povinnosti. V takom prípade sa na to, čo dal pred uzavretím zmluvy niektorý účastník podľa § 498 Občianskeho zákonníka hľadiť ako na preddavok. Ak by išlo o plnenie bez toho, že medzi stranami má byť následne uzavretá zmluva s daným predmetom, boli by naplnené kvalifikačné znaky bezdôvodného obohatenia podľa § 451 ods. 2 (plnenie bez právneho dôvodu), pokiaľ by sa na toto plnenie nevzťahoval iný právny titul. Ten kto prijal takéto plnenie, by bol povinný ho vydať podľa pravidiel a zásad platných pre vysporiadanie bezdôvodného obohatenia (§ 456 - 458 Občianskeho zákonníka). Žalobca tvrdil, že na základe dohody (jej obsah a náležitosti nekonkretizoval) poskytol žalovanému finančnú zálohu vo výške 4 000 eur, čo mal potvrdzovať preberací protokol zo dňa 22. 12. 2019. Žalovaný prevzatie sumy 4 000 eur od žalobcu nepopiera. Nepopiera ani podpísanie preberacieho protokolu z uvedeného dňa. Preberací protokol znel, že dňa 22. 12. 2019 bola odovzdaná finančná záloha p. Z. V., na realizáciu fasádneho systému na stavbe bytové domy Púchov, III. etapa - bytový dom F, LIDL B. A. Galvániho, LIDL Zvolen III. vo finančnej hodnote 4 000 eur. Aby mohol byť žalobca úspešný s uplatneným nárokom, bolo jeho povinnosťou preukázať, že finančná záloha vo finančnej hodnote 4 000 eur bola žalovanému odovzdaná nedôvodne. Iba v takom prípade by mal nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. Tvrdenia žalobcu o bezdôvodnom odovzdaní uvedenej finančnej zálohy žalovanému, preukázané neboli. Žalobca na svoje tvrdenia označil štyri dôkazy (tie akcentuje aj v odvolacom konaní) - preberací protokol zo dňa 22. 02. 2019, SMS komunikácia, výzva na vrátenie zálohy a výsluch štatutárneho zástupcu žalobcu. Čo malo byť obsahom dojednania, ktoré malo súvisieť s výplatom/odovzdaním finančnej zálohy vo výške 4 000 eur z výsluchu štatutárneho zástupcu žalobcu nevyplynulo, sám uviedol, že si nepamätá, aké konkrétne práce mal žalovaný pre žalobcu vykonať. SMS komunikácia, z ktorej mienil svoje tvrdenia žalobca vyvodiť, nie je dôkazom, ktorý by mal preukazovať, z akého dôvodu bola finančná záloha žalovanému poskytnutá, k akej zmluve resp. k akému záväzku sa vyplatená finančná záloha mala vzťahovať. SMS komunikácia nedisponuje vo väzbe na tvrdenia žalobcu vypovedacou potenciou. Tento dôkaz nevykonala ani súd prvej inštancie a nepovažoval za dôvodné ho vykonať ani odvolací súd. Ani výzva na úhradu dlhu zo dňa 27. 03. 2020 bez ohľadu na jej prevzatie/neprevzatie žalovaným nemôže byť za žiadnych okolností dôkazom o tom, či žalovaný prevzal finančnú zálohu bezdôvodne, t. j. nie je dôkazom, že táto suma by predstavovala preddavok pred uzavretím zmluvy. Výzvu na úhradu dlhu možno považovať za výzvu na mimosúdne vyriešenie sporu, nie za dôkaz preukazujúci dôvodnosť požadovaného plnenia.

7. Podľa odvolacieho súdu v posudzovanej veci bolo nepochybné, že v preberacom protokole zo dňa 22. 12. 2019 je uvedené, že suma 4 000 eur predstavuje finančnú zálohu na realizáciu fasádneho systému na označených stavbách. V danom prípade možno dať za pravdu žalobcovi, keďže právny úkon je prejav vôle, že týmto právnym úkonom bola jednoznačne a určito prejavovaná vôľa žalobcu odovzdať žalovanému finančnú zálohu vo výške 4 000 eur na realizáciu fasádneho systému uvedených stavieb. Napriek existencii tohto preberacieho protokolu žalobca, nielen že nepreukázal, ale ani netvrdil aká dohoda bola, resp. mala byť medzi stranami sporu uzavretá. Aký obsah prác mal byť realizovaný, v akom rozsahu, v akom termíne, za akú cenu mali byť práce žalovaným vykonané. Tvrdenie žalobcu, že žalovaný nevykonala práce spočívajúce v realizácii fasádneho systému na stavbách uvedených v preberacom protokole, nie je postačujúce pre priznanie uplatneného nároku. Žalobca vôbec

nekonkretizoval, aké práce mal žalovaný na uvedených stavbách vykonať, v čom spočíva realizácia fasádneho systému. Nedostatok skutkových tvrdení a následne neunesenie dôkazného bremena bol potom dôvod, pre ktorý súd žalobe nemohol vyhovieť. Uvedenému právnomu názoru potom korešpondujú aj závery vyplývajúce z vykonaného dokazovania pred súdom prvej inštancie, že 4 000 eur poskytnutej zálohy vychádzala z požiadavky žalovaného, že potrebuje peniaze, že je predvianočný čas, čo potvrdil vo svojej výpovedi žalobca s tým, že z tvrdení žalovaného a najmä výpovedí svedkov zhodne vyplynulo, že žalovaný pre žalobcu v období pred 22. 12. 2019 vykonával práce a za tieto ich žalobca vyplácal tak, že peniaze odovzdával štatutárny zástupca žalobcu priamo žalovanému v hotovosti. Žalobca netvrdil a ani nepreukázal, že po podpísaní preberacieho protokolu zo dňa 22. 12. 2019 prebiehali nejaké rokovania ohľadne uzatvorenia zmluvy o dielo. Výpoveď žalobcu na pojednávaní pred súdom prvej inštancie, že bola vyplatená záloha za práce, ktoré mal žalovaný vykonávať do budúcnosti, ale za aké konkrétne práce si nepamätá, nie je tvrdením, ktoré by nasvedčovalo tomu, že medzi stranami sporu malo dôjsť k uzavretiu konkrétnej zmluvy o dielo. Za daného skutkového stavu možno súhlasiť s názorom súdu prvej inštancie, ktorý dospel k záveru, že žalobca nepreukázal, že žalovanému odovzdaná suma 4 000 eur predstavuje finančnú zálohu - preddavok na neuzatvorenú zmluvu o dielo. Na strane žalovaného tak nevzniklo bezdôvodné obohatenie plnením, ktorého právny dôvod odpadol (§ 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Námietky žalobcu v podanom odvolaní tak neboli spôsobilé spochybniť správnosť rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý žalobu ako nedôvodnú zamietol.

8. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní procesne úspešnému žalovanému odvolací súd priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %.

9. Proti predmetnému rozsudku zo strany žalobcu bolo podané dovolanie. Dovolanie žalobca podal z dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP. Rozhodnutie odvolacieho súdu považoval za arbitrárne a nespravodlivé. Ak súd v odôvodnení nereaguje na zásadnú relevantnú námietku súvisiacu s predmetom súdnej ochrany a prednesenú žalobcom je potrebné tento nedostatok považovať za prejav arbitrárnosti - svojvoľnosti.

9.1. Ďalej poukázal aj na článok 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a rovnako na rozhodnutie Ústavného súdu SR III.ÚS 60/2018. Ak žalovaný v konaní tvrdil, že prevzaté finančné prostriedky vo výške 4 000 eur nemali byť preddavkom na budúce práce, ale odplatom za práce už vykonané, bola ním takto prejavená vôľa v príkrom rozpore s jazykovým prejavom protokolu, v dôsledku čoho bolo toto zákonné ustanovenie pre tento prípad absolútne neaplikovateľné. Ak ho konajúci súd prvej inštancie napriek tomu použil na zdôvodnenie svojho rozhodnutia, nemôže sa v tomto prípade jednať o nič iné, ako o sudcovskú svojvoľu, ktorá mala byť napravená v rámci odvolacieho konania. Uvedené sa však nestalo, naopak odvolací súd v bode 9. odôvodnenia uviedol, že podľa jeho názoru súd prvej inštancie dostatočne a správne zistil skutkový stav vo veci, vec správne právne posúdil a následne správne rozhodol, a navyše v odôvodnení od žalobcu ďalej požaduje predloženie ďalších dôkazov o zmluve so žalovaným, ku ktorej uzatvoreniu medzi stranami sporu nikdy nedošlo.

9.2. Pre potreby dovolacieho konania žalobca zosumarioval dôkaznú situáciu tak, ako bola podľa jeho názoru zdokumentovaná v rámci prebiehajúceho súdneho konania: a) žalobca v konaní predložil preberací protokol zo dňa 22. decembra 2019, v ktorom bolo explicitne uvedené, že pánu Z. V. - žalovanému bola v rovnaký deň odovzdaná finančná záloha na realizáciu fasádneho systému na stavbe bytového domu Púchov III. etapa - bytový dom F, Lidl BA Galvániho ul., Lidl Zvolen III. vo finančnej hodnote 4 000 eur, b) žalovaný potvrdil, že tento protokol podpísal o jeho autenticite teda nebolo žiadneho sporu, c) žalovaný potvrdil, že v daný deň prevzal od žalobcu finančnú hotovosť vo výške 4 000 eur, d) žalovaný potvrdil, že mu boli doručené SMS správy žalobcu s výzvami na nastúpenie do práce, a že na tieto nereagoval, e) z evidencie zásielok Slovenskej pošty bolo preukázané, že žalovanému bola doručovaná zásielka s výzvou na vrátenie zálohy vo výške 4 000 eur.

9.3. Žalobca svoj nárok odôvodnil tým, že žalovanému odovzdal v decembri 2019 sumu 4 000 eur ako zálohu - preddavok na v budúcnosti realizované diela a keďže k realizácii prác zo strany žalovaného nedošlo, ani nevznikol žiaden iný právny dôvod na základe ktorého, by bol žalovaný oprávnený si tento preddavok ponechať, žiadal tento preddavok v zmysle § 451 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka vydať titulom bezdôvodného obohatenia.

9.4. Z pohľadu žalobcu už nebolo možné produkovať ďalšie dôkazy svojich skutkových tvrdení, keď všetky dostupné prostriedky procesného útoku využil a dokazovať negatívne skutočnosti - neexistenciu zmluvy o dielo, ktorá mala byť po podpise protokolu uzatvorená nebolo v jeho moci, keďže sa už žalovaný neozval a k spolupráci nedošlo, neprišlo ani k uzatvoreniu zmluvy o dielo, kde by bolo bližšie popísané dielo a jeho rozsah, čas realizácie, či dojednaná odmena. Od nikoho nemožno požadovať, aby dokazoval skutočnosti, ku ktorým nedošlo, čo potvrdzuje aj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/13/2009.

9.5. Žalovaný založil svoju procesnú obranu výlučne na tvrdení, že v prípade prevzatých finančných prostriedkov sa jednalo o odplatu za už vykonané práce a nie zálohu na práce budúce. Ak teda popieral skutkové tvrdenia žalobcu o poskytnutom preddavku, bolo jeho povinnosťou v zmysle § 151 ods. 2 a § 149 CSP predložiť dôkazy a návrhy dôkazov, ktoré budú jeho procesnú obranu podporovať. Na jeho strane bolo jeho povinnosťou preukázať existenciu konkrétnej zmluvy o dielo na základe, ktorej mal pre žalobcu v minulosti práce vykonať spolu s jej esenciálnymi náležitosťami. Nestačilo teda tvrdiť, že žalovaný mal mať voči žalobcovi nijaký bližšie nešpecifikovaný nárok z titulu v minulosti vykonaných prác, ale bolo potrebné uviesť kde, kedy, ako, a v akej výške tento nárok vznikol a preukázať, či v čase podpisu protokolu tento nárok skutočne existoval. Z týchto skutočností predsa práve žalovaný vyvodzoval pre seba priaznivejšie skutočnosti, a teda práve jeho potom aj zaťažovalo dokazné bremeno, čo potvrdzuje aj uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. II.ÚS 38/2015. Žalovaný však žiaden dôkaz o uvedenom nepredložil a jeho procesná obrana zostala v čisto všeobecnej rovine. Svoje tvrdenie o tom, že prevzaté finančné prostriedky mali byť odplatom za už vykonané práce, t. j. žalovaný nepodložil žiadnym konkrétnym dokazným prostriedkom.

9.6. V napadnutom rozsudku odvolací súd požaduje predloženie ďalších dôkazov o zmluve, ktorá nikdy nebola uzatvorená od žalobcu, zatiaľ čo vo vzťahu k žalovanému sa súdy bez ďalšieho stotožnili s jeho tvrdeniami, že sa malo jednať o odplatu za už vykonané práce. Takýto postup je pritom nepochybne porušením zásady rovnosti účastníkov konania a súdy zvýhodnili žalovaného, keď na žalobcu preniesli dokazné bremeno k skutočnostiam, ktoré bol povinný preukazovať žalovaný. Týmto zrejmy rozporom a nedostatkami skutkových tvrdení na strane žalovaného sa ani jeden súd nevysporiadal. Naopak, ďalšie dôkazy boli požadované od žalobcu, ktorý v konaní predložil hlavný a nespochybniteľný dôkaz o tom, že od neho žalovaný prevzal žalovanú finančnú hotovosť ako zálohu - preddavok. Nehovoriac, že aj ďalšie dôkazy produkované žalobcom vo vzájomných súvislostiach preukazovali dôvodnosť jeho nároku a to výsluch žalovaného, predložená SMS komunikácia a aj výzva na vrátenie zálohy.

9.7. Na základe uvedeného má žalobca za to, že v prípade napadaného rozsudku sa jedná o arbitrárne rozhodnutie, ktorými konajúce súdy jednak a) aplikovali na danú právnu vec ustanovenia právnych predpisov, ktorých aplikácia bola vylúčená, b) v rozpore s vykonaným dokazovaním dospeli v rozsudkoch k záveru, ktoré nie sú v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít, c) svoj odklon dôkladne a presvedčivo neodôvodnili. Výsledkom týchto súdnych rozhodnutí je porušenie žalobcovho práva na spravodlivý proces, keď sa mu v konaní dostalo iných ako predvídateľných rozsudkov a súdy svoje odklon od očakávaného výsledku náležite nezdôvodnili. Vzhľadom na uvedené žiadal, aby dovolací súd zmenil rozsudok Krajského súdu v Trenčíne, tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 4 000 eur s prísl. a zároveň si uplatnil náhradu trov dovolacieho konania.

10. K dovolaniu žalovaný podal písomné vyjadrenie. Žalobca v dovolaní v podstate argumentuje totožnými okolnosťami ako argumentoval už v odvolaní, na ktoré však už odvolací súd odpovedal. Žalobca v dovolaní zabudol uviesť, že svoje tvrdenia žalovaný nepreukázal len svedeckými výpoveďami, ale aj listinnými dôkazmi a síce dodacími listami vystavenými spoločnosťou Sadro s.r.o. pre žalobcu, z ktorých vyplývalo, že v čase pred podpísaním preberacieho protokolu zo dňa 22. decembra 2019 pre žalobcu preberal stavebný materiál. Je nelogické, čo správne konštatovali súdy, že by za žalobcu preberal materiál, ak by pre neho nepracoval, resp. ho ani nepoznal, nehovoriac o tom, že k nemu chodil pre výplatu. Je nesporné, že žalovaný teda uniesol dokazné bremeno svojich tvrdení, avšak žalobca toto dokazné bremeno neuniesol, pričom výpoveď štatutárneho zástupcu bola spochybnená pred súdom prvej inštancie viacerými dôkazmi, čo správne konštatoval aj súd prvej a druhej inštancie. Rozhodnutia súdov považoval za dostatočné, spĺňajúce všetky zákonné náležitosti. Žiadal, aby dovolanie ako nedôvodné bolo zamietnuté. Zároveň si uplatnil aj náhradu trov dovolacieho konania.

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11.1. Podľa § 428 CSP v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

11.2. Podľa § 431 ods. 1 a 2 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

11.3. Podľa § 440 CSP dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi. Tento postup súvisí s dôsledným zachovávaním dispozičného princípu a princípu právnej istoty, ako aj procesnej zodpovednosti strán za ochranu svojich práv. Odstraňovanie nedostatkov rozhodnutia a konania jemu predchádzajúceho prostredníctvom opravných prostriedkov je v dispozícii strán konania (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 1417 - 1422).

12. V posudzovanom prípade dovolateľ vyvodzoval prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Vo vzťahu k tomuto ust. § 420 písm. f) CSP mal dovolateľ za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu je arbitrárne, nespravodlivé, nedostatočne zdôvodnené, nakoľko tento preniesol dôkazné bremeno na neho, ako žalobcu, keď z jeho pohľadu už nebolo možné v konaní produkovať ďalšie dôkazy ohľadom svojich skutkových tvrdení, keďže všetky dostupné prostriedky procesného útoku využil a dokazovať negatívne skutočnosti - neexistenciu zmluvy o dielo nebolo v jeho moci.

12.1. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo strany konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. uplatneným nárokom a obranou proti takému uplatneniu. Pritom všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo strany konania na súdnu ochranu, resp. spravodlivý proces. (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 204/04).

12.2. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (napr. sp. zn. II. ÚS 4/94, sp. zn. II. ÚS 3/97, sp. zn. I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým

a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok. Ústavný súd v zmysle svojej judikatúry považuje za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej, alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (napr. sp. zn. IV. ÚS 150/03, sp. zn. I. ÚS 301/06).

12.3. V zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj ústavného súdu platí, že judikatúra síce nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia; ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Ústavný súd vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03-30).

12.4. Nie je porušením práva na spravodlivý proces iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení strán, ako aj iný právny názor súdu na dôvodnosť uplatneného nároku. Vecná spojitosť odôvodnenia rozhodnutia s princípom práva na spravodlivý proces garantuje každému účastníkovi konania, že vydaný rozsudok musí spĺňať limity zrozumiteľného, určitého a logicky odôvodneného rozsudku.

13. Dovolací súd k uvedenej námietke § 420 písm. f) CSP udáva, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie je konzistentné, je v úplnosti zrejmé prečo, z akých dôvodov nebolo žalobe žalobcu vyhovieť. Odvolací súd v bodoch 10. až 15. sa podrobne venoval odvolacím námietkam žalobcu, pričom v bode 11. zdôraznil, že sa zaoberal dôvodnosťou nároku uplatneného žalobcom. V bode 12. odôvodnenia uviedol: „pohľadávka žalobcu uplatnená žalobou je nárokom na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 4 000 eur s príslušenstvom. Nebolo medzi stranami sporným, že žalovaný sumu 4 000 eur od žalobcu prevzal. Nebolo sporným, že žalovaný dňa 22. 12. 2019 podpísal žalobcom vystavenú listinu s názvom preberací protokol s tým obsahom, že dňa 22. 12. 2019 mu bola odovzdaná finančná záloha vo výške 4 000 eur na realizáciu fasádneho systému na stavbách bytových domov v Púchove, III. etapa LIDL Bratislava, Galvániho a LIDL Zvolen. Nebolo sporným, že v uvedenom čase žalovaný bol zamestnaný u zamestnávateľa spoločnosti Tross, s.r.o. od 01. 11. 2014 a minimálne od 01. 01. 2020 je zamestnaný v spoločnosti Tross, plus, s.r.o., so sídlom na totožných adresách. Žalobca uplatnený nárok odvodzoval od „osobitnej ústnej dohody“ medzi žalobcom a žalovaným s tým, že žalovaný ako fyzická osoba sa zaviazal pre žalobcu ako objednávateľa zhotoviť dielo - realizáciu prác fasádneho systému na stavbe bytový dom Púchov III., III. etapa, bytový dom F, ďalej na stavbách LIDL Bratislava, Galvániho a LIDL Zvolen III. (tvrdenia žalobcu vyplývajúce z podanej žaloby). Pred súdom prvej inštancie žalobca ako strana sporu uviedol, že žalobca so žalovaným nikdy nemal uzatvorenú zmluvu na vykonávanie prác, ktoré žalobca realizoval, ani zmluvu ústnu, ani písomnú. Žalovaný pre žalobcu nikdy žiadne práce na stavbách, ktoré realizoval žalobca nevykonával. Nemal vedomosť o tom, že by žalovaný niekedy pracoval na stavbách realizovaných žalobcom. Určite ani na stavbách, ktoré žalovaný uvádza, ho tam nikdy žalobca nevidel. Žalobca nikdy žiadnu odmenu žalovanému za vykonanú prácu nedával (viď zápisnica o pojednávaní zo dňa 19. 08. 2021). Ďalej žalobca ako strana sporu pred súdom vypovedal, že ku koncu roku 2019 ho žalovaný oslovil, že má záujem vykonávať práce pre spoločnosť žalobcu. Záloha bola vyplatená za práce, ktoré mal vykonávať do budúcnosti, aké konkrétne práce, to si žalobca nepamätal. Suma 4 000 eur poskytnutej zálohy vychádzala z požiadavky žalovaného. Z uvedeného je zrejmé, že žalobca v žalobe tvrdil, že uplatnený nárok vyplýva z osobitnej ústnej dohody medzi žalobcom a žalovaným a záloha mu mala byť vyplatená za práce, ktoré mal žalovaný vykonávať do budúcnosti, konkretizáciu prác si žalobca nepamätal. Bolo povinnosťou žalobcu svoje tvrdenia o existencii zmluvy o dielo preukázať. Pokiaľ niekto poskytne druhej strane plnenie, ktoré nemá základ v platnom zmluvnom vzťahu, ani v inom právnom titule, považuje sa toto plnenie za preddavok na plnenie z budúcej zmluvy. Daný záver je však podmienený tým, že k následnému uzavretiu zmluvy riadne dôjde a že vopred poskytnuté plnenie má charakter plnenia podľa tejto zmluvy. Účastníci záväzkového vzťahu sa môžu v zákonných medziach dohodnúť na akomkoľvek režime predzmluvného plnenia a individuálne si vymedziť v tejto súvislosti jednotlivé subjektívne práva a

povinnosti. V takom prípade sa na to, čo dal pred uzavretím zmluvy niektorý účastník podľa § 498 Občianskeho zákonníka hľadá ako na preddavok. Ak by išlo o plnenie bez toho, že medzi stranami má byť následne uzavretá zmluva s daným predmetom, boli by naplnené kvalifikačné znaky bezdôvodného obohatenia podľa § 451 ods. 2 (plnenie bez právneho dôvodu), pokiaľ by sa na toto plnenie nevzťahoval iný právny titul. Ten kto prijal takéto plnenie, by bol povinný ho vydať podľa pravidiel a zásad platných pre vysporiadanie bezdôvodného obohatenia (§ 456 - 458 Občianskeho zákonníka). Žalobca tvrdil, že na základe dohody (jej obsah a náležitosti nekonkretizoval) poskytol žalovanému finančnú zálohu vo výške 4 000 eur, čo mal potvrdzovať preberací protokol zo dňa 22. 12. 2019. Žalovaný prevzatie sumy 4 000 eur od žalobcu nepopiera. Nepopiera ani podpísanie preberacieho protokolu z uvedeného dňa. Preberací protokol znel, že dňa 22. 12. 2019 bola odovzdaná finančná záloha p. Z. V., na realizáciu fasádneho systému na stavbe bytové domy Púchov, III. etapa - bytový dom F, LIDL B. A. Galvániho, LIDL Zvolen III. vo finančnej hodnote 4 000 eur. Aby mohol byť žalobca úspešný s uplatneným nárokom, bolo jeho povinnosťou preukázať, že finančná záloha vo finančnej hodnote 4 000 eur bola žalovanému odovzdaná nedôvodne. Iba v takom prípade by mal nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. Tvrdenia žalobcu o bezdôvodnom odovzdaní uvedenej finančnej zálohy žalovanému, preukázané neboli. Žalobca na svoje tvrdenia označil štyri dôkazy (tie akcentuje aj v odvolacom konaní) - preberací protokol zo dňa 22. 12. 2019, SMS komunikácia, výzva na vrátenie zálohy a výsluch štatutárneho zástupcu žalobcu. Čo malo byť obsahom dojednania, ktoré malo súvisieť s vyplácaním/odovzdaním finančnej zálohy vo výške 4 000 eur z výsluchu štatutárneho zástupcu žalobcu nevyplývalo, sám uviedol, že si nepamätá, aké konkrétne práce mal žalovaný pre žalobcu vykonať. SMS komunikácia, z ktorej mienil svoje tvrdenia žalobca vyvodiť, nie je dôkazom, ktorý by mal preukazovať, z akého dôvodu bola finančná záloha žalovanému poskytnutá, k akej zmluve resp. k akému záväzku sa vyplatená finančná záloha mala vzťahovať. SMS komunikácia nedisponuje vo väzbe na tvrdenia žalobcu vypovedacou potenciou. Tento dôkaz nevykonala ani súd prvej inštancie a nepovažoval za dôvodné ho vykonať ani odvolací súd. Ani výzva na úhradu dlhu zo dňa 27. 03. 2020 bez ohľadu na jej prevzatie/neprevzatie žalovaným nemôže byť za žiadnych okolností dôkazom o tom, či žalovaný prevzal finančnú zálohu bezdôvodne, t. j. nie je dôkazom, že táto suma by predstavovala preddavok pred uzavretím zmluvy. Výzvu na úhradu dlhu možno považovať za výzvu na mimosúdne vyriešenie sporu, nie za dôkaz preukazujúci dôvodnosť požadovaného plnenia.“

13.1. V súvislosti s arbitrárnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd pripomína, že samotná skutočnosť, že žalovaný sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06). K arbitrárnosti a zjavnej neodôvodnenosti rozhodnutí všeobecných súdov sa vyjadril aj ústavný súd, keď uviedol, že je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 Ústavy. (II. ÚS 302/2019-44 z 20.2.2020, ods. 17). O taký prípad však v danej veci nejde. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu sú dostatočne zrejmé dôvody nepriznania žalobného nároku. Je potrebné mať na zreteli, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí pritom jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu (5Cdo/406/2014). Tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je prvým rozhodnutím v spore, nie je možné ho vnímať izolovane, ale v nadväznosti na rozhodnutie súdu prvej inštancie (predovšetkým s ohľadom na skutkové zistenia, na ktoré odvolací súd nadväzuje, resp. ich berie za svoje) a v súvislosti s ním.

13.2. V ďalšom rade v rámci dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP žalobca namietal vadu v dokazovaní a to v tom zmysle, že z jeho pohľadu nebolo možné produkovať ďalšie dôkazy svojich skutkových tvrdení, keďže všetky dostupné prostriedky procesného útoku využil, a teda podľa neho, že v prípade prevzatia finančných prostriedkov zo strany žalovaného sa jednalo o zálohu, resp. preddavok, podľa názoru

žalobcu bola teda na žalovanom predložiť s poukazom na § 151 ods.2, § 149 CSP dôkazy a návrhy dôkazov, ktoré budú procesnú obranu žalovaného podporovať.

13.3. K uvedenej námietke možno (vo všeobecnosti) uviesť, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom súde nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú teda povolané súdy prvej inštancie a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (napr. problematika opomenutého dôkazu) alebo či konajúce súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo chybné. Je tomu tak v prípade, ak existujú výrazné rozpory medzi vykonanými dôkazmi a skutkovými zisteniami alebo keď sú právne závery súdu alebo orgánu verejnej moci v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami alebo z nich v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia meritorneho rozhodnutia nevyplývajú. Ide o prípady svojvoľného hodnotenia dôkazov vykonaného bez akéhokoľvek akceptovateľného racionálneho základu (m. m. I. ÚS 548/2015, IV. ÚS 607/2021, III. ÚS 104/2022, I. ÚS 417/2022).

13.4. Dovolací súd v dokazovaní, resp. v procese hodnotenia dôkazov súdmi nižších inštancií takéto pochybenie, ktoré by zakladalo vadu podľa § 420 písm. f) CSP nezistil. Z dovolania žalobcu v tejto časti je zrejmé, že namietajúce vady v procese dokazovania v skutočnosti polemizuje s právnym posúdením prípadu súdmi oboch inštancií, ktoré oba konštatovali nedôvodnosť žaloby žalobcu o vydanie bezdôvodného obohatenia s tým záverom, že žalobca nepreukázal, že žalovanému odovzdaná suma 4 000 eur predstavuje finančnú zálohu - preddavok na neuzatvorenú zmluvu o dielo. Na strane žalovaného teda nevzniklo bezdôvodné obohatenie plnením, ktorého právny dôvod odpadol (§ 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka). V konaní naopak bolo preukázané, že suma 4.000 eur bola zo strany žalobcu žalovanému vyplatená za realizované stavebné práce v období pred 22. 12. 2019, čo nepochybne vyplynulo z dokazovania vykonaného pred súdom prvej inštancie.

13.5. Dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je nesúhlas s právnym posúdením veci (R 54/2012, R 24/2017). Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Ani od 1. júla 2016 nie je žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci na možnosť niektorej strany civilného sporového konania uskutočňovať jej patriace procesné oprávnenia. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na konštatovanie Ústavného súdu SR, podľa ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania zmätočnosti znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (IV. ÚS 196/2014, IV. ÚS 279/2018).

13.6. Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv strany sporu. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (I. ÚS 188/06).

13.7. Napadnuté rozhodnutie nie je ani rozporné s rozhodnutím NS SR sp. zn. 4Cdo/13/2009, na ktoré poukazoval dovolateľ, z ktorého vyplývajú nasl. právne vety :

„Základnou normou upravujúcou bremeno tvrdenia a preukazovania je ustanovenie § 120 ods. 1 veta prvá O.s.p., podľa ktorého účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení.

Uvedené ustanovenie stanovuje dôkaznú povinnosť účastníkov v sporovom konaní, t. j. povinnosť označiť dôkazy na svoje tvrdenia. Iniciatíva pri zhromažďovaní dôkazov leží zásadne na účastníkoch

konania. Účastník, ktorý neoznačil dôkazy potrebné na preukázanie svojich tvrdení, nesie nepriaznivé dôsledky v podobe takého rozhodnutia súdu, ktoré bude vychádzať zo skutkového stavu zisteného na základe vykonaných dôkazov. Rovnaké následky postihujú i toho účastníka, ktorý síce navrhol dôkazy o pravdivosti svojich tvrdení, no hodnotenie vykonaných dôkazov súdom vyústilo do záveru, že dokazovanie nepotvrdilo pravdivosť skutkových tvrdení účastníka. Zákon určuje dôkazné bremeno ako procesnú zodpovednosť účastníka za výsledok konania, pokiaľ je určovaný výsledkom vykonaného dokazovania. Dôsledkom toho, že tvrdenie účastníka nie je preukázané (v tom zmysle, že súd ho nepovažuje za pravdivé) ani na základe navrhnutých dôkazov, ani na základe dôkazov, ktoré súd vykonal bez návrhu, je pre účastníka nepriaznivé rozhodnutie.

Aby účastník mohol splniť svoju zákonnú povinnosť označiť potrebné dôkazy, musí predovšetkým splniť svoju povinnosť tvrdenia. Predpokladom dôkaznej povinnosti je teda tvrdenie skutočností účastníkom, tzv. bremeno tvrdenia. Medzi povinnosťou tvrdenia a dôkaznou povinnosťou je úzka vzájomná väzba. Ak účastník nesplní svoju povinnosť tvrdiť skutočností rozhodné z hľadiska hypotézy právnej normy, potom spravidla ani nemôže splniť dôkaznú povinnosť. Nesplnenie povinnosti tvrdenia, teda neunesenie bremena tvrdenia, má za následok, že skutočnosť, ktorú účastník vôbec netvrdil a ktorá nevyšla inak v konaní najavo, spravidla nebude predmetom dokazovania. Ak ide o skutočnosť rozhodnú podľa hmotného práva, potom neunesenie bremena tvrdenia o tejto skutočnosti bude mať pre účastníka väčšinou za následok pre neho nepriaznivé rozhodnutie. Zákon účastníkom ukladá povinnosť tvrdiť všetky potrebné skutočnosti; potrebnosť, teda okruh rozhodujúcich skutočností, je určovaný hypotézou hmotnoprávnej normy, ktorá upravuje sporný právny pomer účastníkov. Táto norma zásadne určuje jednak rozsah dôkazného bremena, t. j. okruh skutočností, ktoré musia byť ako rozhodné preukázané, jednak nositeľa dôkazného bremena.“

13.8. Dovolací súd poukazuje aj na bod 26. odôvodnenia rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 38/20915: „V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že konanie o zaplatenie sumy 95 905,50 eur vedené pred všeobecnými súdmi, v ktorom sťažovateľ vystupoval v postavení žalovaného, je typickým sporovým konaním, pre ktoré platí dispozičná a prejednácia zásada, to znamená, že účastníci sú v ňom povinní prispieť k tomu, aby sa dosiahol účel konania najmä tým, že pravdivo a úplne opíšu všetky potrebné skutočnosti a označia dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Dôkazné bremeno týkajúce sa skutočností leží na tom účastníkovi konania, ktorý z existencie týchto skutočností vyvodzuje pre seba priaznivé dôsledky, ide teda o toho účastníka, ktorý existenciu takýchto skutočností tvrdí. Ak účastník neoznačí dôkazy potrebné na preukázanie svojich tvrdení, vychádza súd pri zisťovaní skutkového stavu z dôkazov, ktoré boli v konaní vykonané, ako aj zo skutkových zistení založených na zhodnom tvrdení účastníkov.“ Na uvedené rozhodnutie poukazoval dovolateľ, najvyššiemu súdu však nie je zrejmé, v čom by mal byť nesúladný postup odvolacieho súdu (a tým aj súdu prvej inštancie) v súvislosti s uvedeným rozhodnutím. V predmetnej veci súdy mali zato, že skutkové tvrdenia žalobcu ohľadne poskytnutého preddavku v zmysle § 498 OZ neboli preukázané, naopak z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že išlo o časť odplaty za realizáciu fasádneho systému na stavbách žalobcu, čo nepochybne preukázal práve žalovaný. Preto na základe všetkých uvedených dôvodov, nemohlo dôjsť k vade uvedenej v § 420 písm. f) CSP a teda k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces.

13.9. Vzhľadom na uvedené skutočnosti došlo k odmietnutiu dovolania postupom podľa § 447 písm. f) CSP.

14. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.